

Jaka była odpowiedź Mary Baker Eddy na wojnę rosyjsko-japońską?

Poznaj kontekst niektórych wypowiedzi Mary Baker Eddy na temat modlitwy o pokój.

Kartka pocztowa upamiętniająca „Traktat z Portsmouth” – podpisanie traktatu pokojowego w Portsmouth; na zdjęciu widzimy Prezydenta Theodore’a Roosevelta, Cara Mikołaja II, Mikado (Cesarza Japonii), Księcia Sergeia Witta, Barona de Rosena, Barona Komure i Barona Takahire, otoczonymi różnymi ikonograficznymi symbolami, 1905. Za zgodą Biblioteki Kongresu, Dział Druków i Fotografii.

Inwazja Rosji na Ukrainę w dniu 24 lutego wprowadziła świat w stan szoku. Wykorzystaliśmy tę okazję, aby sprawdzić, co możemy znaleźć w naszych zbiorach na temat tego wcześniejszego konfliktu z lat 1904–1905 pomiędzy Rosją i Japonią, który toczył się we wschodniej Azji na lądzie i na morzu,¹ a przy okazji dowiedzieć się jakie było stanowisko Mary Baker Eddy wobec tego konfliktu. Jak zareagowała ona na ten konflikt jako przywódczyni ruchu Chrześcijańskiej Nauki – szczególnie przez wezwanie członków kościoła do „specjalnej modlitwy” na tę okoliczność?

Publiczne oświadczenie Mary Baker Eddy w związku z wojną zostało opublikowane w gazecie *The Boston Sunday Globe* w Boże Narodzenie 1904 r. W artykule zatytułowanym „Czy przybliży się panowanie uniwersalnego pokoju?”, zawierającym wypowiedzi tak znanych osobistości jak Andrew Carnegie i Julia Ward Howe, wypowiedź Mary Baker Eddy pojawiła się pod nagłówkiem, „Jak można rozwiązać konflikt?” Wstępny paragraf zaczyna się od zwięzłej obserwacji: „Wojna sama w sobie jest zła, barbarzyńska i diabelska”. Dalej w artykule nawiązuje do słów, które zapisała w swojej książce *Nauka i zdrowie z Kluczem do Pisma świętego*:

Chrześcijaństwo Chrystusa jest łańcuchem naukowego bytu, który pojawia się na nowo we wszystkich wiekach, utrzymuje swoją oczywistą zgodność z Pismem świętym i jednoczy wszystkie okresy w planie Boga.²

Wypowiedź opublikowana w *The Globe* może wskazywać na zainteresowanie Mary Baker Eddy tym odległym konfliktem. Konflikt ten nadal trwał, kiedy w dniu 13 czerwca 1905 r. Mary Baker Eddy wystosowała niezwykle apelu „Do Mojego Kościoła”, opublikowany cztery dni później w *Christian Science Sentinel*: „Umiłowani: – Proszę, aby każdy członek Kościoła Matki, Kościoła Chrystusa, Naukowca, w Bostonie, modlił się o pokojowe zakończenie wojny pomiędzy Rosją i Japonią; jak również modlił się, aby Bóg pobłogosławił ten wielki naród, jak również ten naród z wysp na morzu, pokojem i pomyślnością”.³

---

¹ Streszczenie przebiegu wojny rosyjsko-japońskiej można znaleźć pod adresem <https://www.britannica.com/event/russo-japanese-war>, hasło „Wojna rosyjsko-japońska”, sekcja „Pytania główne”, menu od góry do dołu, akces z dnia 7 marca 2022 (w języku angielskim).

² Mary Baker Eddy, *Nauka i zdrowie z Kluczem do Pisma świętego* (Boston: The Christian Science Board of Directors), 271.

³ Zob. Mary Baker Eddy do Pierwszego Kościoła Chrystusa, Naukowca, 13 czerwca 1905, L00432. List ten został opublikowany ponownie jako „The Prayer for Peace” / „Modlitwa o pokój” / w *The First Church of Christ, Scientist, and Miscellany* / „Pierwszy Kościół Chrystusa, Naukowca, i Pisma różne” / (Boston: The Christian Science Board of Directors), 279.

Dwa tygodnie później *Christian Science Sentinel* opublikował kolejny apel Mary Baker Eddy, który wprawił niektórych w zdumienie:

„SŁUCHAJ, O IZRAELU: PAN NASZ BÓG JEST JEDYNYM PANEM”⁴

Proszę teraz członków mojego kościoła, aby zaprzestali tej specjalnej modlitwy o pokój między narodami i zaprzestali jej mając całkowite przekonanie, że Bóg nie wysłuchuje naszych modlitw tylko dlatego, że są one często wypowiedzane, ale że będzie on błogosławił wszystkich mieszkańców ziemi i nikt nie powstrzyma Jego ręki i nie powie mu, Co czynisz? Z Jego wszystkości musi On błogosławić wszystkich Swoją prawdą i miłością.

Mary Baker Eddy⁵

Ta instrukcja wzbudziła wiele komentarzy w prasie. W rezultacie, w gazecie *Boston Herald*, wydanie z 13 lipca, pojawiło się oświadczenie, w którym Mary Baker Eddy wyjaśniła powody zmiany swego pierwotnego podejścia. Oświadczenie to zostało ponownie opublikowane w *Christian Science Sentinel*, wydanie z 22 lipca: „W żaden sposób nie było moim zamiarem, aby prosić mój kościół o zaprzestanie modlenia się o pokój między narodami, ale po prostu była to prośba o zaprzestanie tej specjalnej modlitwy o pokój”. Ta zmiana przysłała na skutek, pisała dalej, jej duchowego przeświadczenia o przebiegu zdarzeń, które miały wkrótce nastąpić. „Naszą obecną potrzebą jest wiara, że Bóg sprawuje pełną kontrolę nad wydarzeniami”, pisała.⁶

Te wydarzenia, które Mary Baker Eddy przewidziała, rozegrały się 60 mil od jej domu w Concord, w stanie New Hampshire. Jak wskazuje Robert Peel, autor jej biografii, wkrótce po jej lipcowym apelu, „przedstawiciele Rosji i Japonii, na skutek mediacyjnych wysiłków Theodore’a Roosevelta, spotkali się [9 sierpnia] na konferencji pokojowej w Portsmouth, w stanie New Hampshire”.⁷

Jaka była reakcja Chrześcijańskich Naukowców? List Morrisa Webera z Roseburga, w stanie Oregon, wysłany do Mary Baker Eddy we wrześniu,

---

⁴ Cytat jest tłumaczony według angielskiego tekstu z Biblii Króla Jakuba (King James Version).

⁵ Mary Baker Eddy, „Hear, O Israel: the Lord our God is one Lord” /„Słuchaj, o Izraelu: Pan nasz Bóg jest jedynym Panem”/, wypowiedź opublikowana w *Christian Science Sentinel*, wydanie z 1 lipca 1905 r., 708, opublikowana później ponownie w *Miscellany* /„Pisma różne”/, 280.

⁶ Zobacz „Mrs.Eddy’s Requests” /„Apele Mary Baker Eddy”/, opublikowane w *Christian Science Sentinel* z 22 lipca 1905 r., 756; ponownie opublikowane w części „An Explanation” /„Wyjaśnienie”/ w *Miscellany* /„Pisma różne”/, 280–281.

⁷ Robert Peel, *Mary Baker Eddy: The Years of Authority* /„Mary Baker Eddy: Lata autorytetu”/ (New York: Holt, Rinehart & Winston, 1977), 256.

opisuje jego zmagania z „wiarą, że Bóg wpływa na wydarzenia”. Napisał on: „Urodziłem się i wychowałem w Sankt Petersburgu w Rosji i od początku działań wojennych starałem się śledzić sytuację ze stanowiska Chrześcijańskiej Nauki. Ale przyznaję też, że „z każdym niepowodzeniem po stronie Rosji, moje mentalne zmagania były bardzo dotkliwe, ponieważ z całego serca kocham naród rosyjski”. Dalej w swym liście pisał:

Kiedy Pani poprosiła nas, abyśmy modlili się o pokojowe zakończenie konfliktu, ogarnęło mnie poczucie zupełnej niemożności. Ale z doświadczenia nauczyłem się, żeby być Pani posłusznym i wtedy mogłem się modlić. Wielki pokój ogarnął mnie w tej godzinie, ponieważ mogłem zobaczyć zarówno Rosjan jak i Japończyków jako dzieci Boga, doskonałe i wieczne, i to przekonanie usunęło wszelkie uprzedzenia i pozwoliło na ostateczne panowanie Miłości.

„Nie masz Żyda ani Greka, nie masz niewolnika ani wolnego, nie masz mężczyzny ani kobiety; albowiem wy wszyscy jedno jesteście w Chrystusie Jezusie.”^{8,9}

Mary Baker Eddy napisała jedno słowo na kopercie listu Webera: „Pokój”.

Gazeta *Globe* poprosiła Mary Baker Eddy o kolejną wypowiedź i wypowiedź ta została opublikowana 30 sierpnia. Czytamy tam, m. in.:

Wojna zakończy się, kiedy narody dojrzeją do postępu. Traktat pokojowy z Portsmouth sam w sobie nie ma mocy wykonawczej, chociaż jego cel jest dobry dla całej ludzkości. To rząd danego narodu jest sprawcą pokoju lub ten pokój burzy...

Podczas gdy podziwiam wiarę i życzliwość naszego prezydenta skierowaną do wszystkich narodów, moja nadzieja musi wciąż spoczywać w Bogu i biblijnym wezwaniu, – „Spójrzcie ku mnie i bądźcie zbawione wszystkie krańce ziemi.”^{10,11}

5 września 1905 r. Japonia i Rosja podpisały zawieszenie broni, co zakończyło trwający dziewiętnaście miesięcy konflikt.

---

⁸ Cytat jest tłumaczony według angielskiego tekstu z Biblii Króla Jakuba (King James Version).

⁹ List Morrisa Webera do Mary Baker Eddy, 8 września 1905, IC722a.89.018.0.

¹⁰ Cytat jest tłumaczony według angielskiego tekstu z Biblii Króla Jakuba (King James Version).

¹¹ Mary Baker Eddy, „Practice Golden Rule” / „Praktykuj Złotą Regułę”/, *Boston Daily Globe*, 30 sierpnia 1905, 4; opublikowane ponownie w *Miscellany* / „Pisma różne”/, 281–282.